

Семинар за наставнике који остварују
образовно-васпитни рад у иностранству

Квалитетна настава и како је остварити

Биљана Букинац

Самостални саветник

Екстерни евалуатор

Координатор образовно-васпитног рада у
иностранству

Очекивани резултати:

- Учесници ће бити упознати са стандардима и показатељима квалитета у области **Настава и учење**.
- Учесници ће разумети везу између самовредновања, спољашњег вредовања и квалитета рада.
- Учесници ће бити подстакнути да самопроцењују свој рад и да добијене резултате користе у функцији даљег напретка и унапређивања рада.

Brainstorming

- Које су то одлике, добре, успешне наставе?
- Напишите 1 до 3 карактеристике! Шта за вас представља квалитетан процес наставе и учења?
- Усагласите предлоге за групу!
- Одредите представника који ће на нивоу групе представити 1 до 3 карактеристике квалитетне наставе!

Квалитетна настава – задатак наставника /креатора наставног процеса

- Мотивисаност за учење, напредак и развој **свих** ученика.
- Охрабривање ученика да **учи** и **употреби** знања, вредности, вештине и способности које има.
- Примена одговарајућих **поступака** управљања процесом учења и **прилагођавањем** рада образовно-васпитним потребама и интересовањима ученика да би се створиле могућности за **напредак** и развој **свих** ученика.
- Успостављање **поверења** између наставника и ученика и обезбеђивање **подстицајне** атмосфере за рад на часу.
- Усвајање **вредности**, развој личне и међупредметне **компетенције** и оспособљавање за примену различитих **техника учења**.

Стандарди квалитета рада установе

- ▶ Члан 10. Закона о основама система образовања и васпитања (ЗОСОВ) прописује стандарде којима се обезбеђује квалитет образовања и васпитања.
- ▶ **Правилник о стандардима квалитета рада установе** „Службени гласник РС-Просветни гласник“ бр.14/2018 и 1/2024. - подзаконски акт ближе дефинише квалитет рада установе.

Дефиниција стандарда

- Како дефинишемо појам „стандард“ ?
- Стандард је узор, мерило, норма коју користимо у процењивању или вредновању квалитета.
- Стандард је спецификација која је добијена консензусом и одобрена од стране надлежног тела.

Чему служе стандарди квалитета и зашто су нам потребни?

- ▶ објективна процена у процесу спољашњег вредовања и самовредновања.
- ▶ приоритети у даљем развоју, а на основу процене (анализе добијених резултата и уочавања слабих тачака).
- ▶ план за напредак и унапређивање у раду.
- ▶ Стандарди квалитета су јединствени.
- ▶ Користе се у процесу спољашњег вредновања и самовредновања.
- ▶ Укрштањем резултата добијених у оба процеса добија се објективна слика о квалитету рада.

Правилник о стандардима квалитета рада установа

- ▶ **Шест** области квалитета.
- ▶ Свака област је дефинисана кроз стандарде.
- ▶ Сваки стандард има одређен број показатеља/индикатора.

Области квалитета

- ▶ 1. Програмирање, планирање и извештавање.
- ▶ **2. Настава и учење**
- ▶ 3. Образовна постигнућа ученика
- ▶ 4. Подршка ученицима
- ▶ 5. Етос
- ▶ 6. Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима .

Област квалитета **Настава и учење**

► **Пет стандарда:**

► Сваки стандард има пет или шест показатеља/индикатора.

2.1. НАСТАВНИК ЕФИКАСНО УПРАВЉА ПРОЦЕСОМ УЧЕЊА НА ЧАСУ.

2.2. НАСТАВНИК ПРИЛАГОЂАВА РАД НА ЧАСУ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА.

2.3. УЧЕНИЦИ СТИЧУ ЗНАЊА, УСВАЈАЈУ ВРЕДНОСТИ, РАЗВИЈАЈУ ВЕШТИНЕ И КОМПЕТЕНЦИЈЕ НА ЧАСУ.

2.4. ПОСТУПЦИ ВРЕДНОВАЊА СУ У ФУНКЦИЈИ ДАЉЕГ УЧЕЊА.

2.5. СВАКИ УЧЕНИК ИМА ПРИЛИКУ ДА БУДЕ УСПЕШАН.

Стандарди и показатељи/индикатори

- Стандард се процењује преко присуства појединих показатеља који описује стандард.
- Показатељ - Квантитативан или квалитативан фактор или варијабла који представљају поуздано средство за мерење постигнућа,
- Присутност показатеља је означена нивоима, од највишег нивоа 4 до најнижег нивоа 1.

Показатељ/индикатор - пример описа

СТАНДАРД 2.1. НАСТАВНИК ЕФИКАСНО УПРАВЉА ПРОЦЕСОМ УЧЕЊА НА ЧАСУ

Показатељи:

- 2.1.1. Ученику су јасни циљеви часа/исходи учења и зашто то што је планирано треба да науче.
- **2.1.2. Ученик разуме објашњења, упутства и кључне појмове.**
- 2.1.3. Наставник успешно структурира и повезује делове часа користећи различите методе (облике рада, технике, поступке...) односно спроводи обуку у оквиру занимања/профила у складу са специфичним захтевима радног процеса.
- 2.1.4. Наставник поступно поставља питања/задатке/захтеве различитог нивоа сложености.
- 2.1.5. Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика, подстиче вршњачко учење).
- 2.1.6. Наставник функционално користи постојећа наставна средства и ученицима доступне изворе знања.

Доказ – пример

Присутност индикатора се утврђује на основу доказа.

- Показатељ: **2.1.2. Ученик разуме објашњења, упутства и кључне појмове.**
- **Докази:**
- Наставник се у обраћању ученицима користи терминима који су претходно објашњени и проверава да ли их ученици разумеју; његови искази су јасни, концизни и прецизни; уз објашњење следе одговарајући примери.
- Наставник се додатним питањима уверава да су ученици разумели предмет учења, враћа се на додатна објашњења уколико је потребно.
- Током часа ученици својом активношћу (решавањем задатака, одговорима на питања, својим питањима и иницијативама, одговорима на питања других ученика, успешним резимирањем делова градива) показују да су разумели објашњења, упутства и кључне појмове.
- **Извори доказа:** посматрање, интервју са ученицима, анализа начина решавања задатака и броја тачних одговора, анализа продуката насталих на часу, свеске ученика, контролни задаци, тестови, домаћи задаци.

Илустративни примери - опис добре праксе

► Илустративни примери за показатељ/индикатор 2.1.2:

- Током часа ученици показују да су им јасна упутства, терминологија и кључни појмови (дају конкретне одговоре, самостално објашњавају појмове, слободно траже подршку и сл.).
- Током часа наставник користи различите материјале (илустрације, слике, графиконе, видео записе...) и примере како би помогао ученицима да разумеју кључне појмове.
- Ученици једни другима објашњавају кључне појмове на различите начине: драмским техникама, излагањем, цртањем, постављају питања, задају задатке, повезују их са реалним животним искуствима и сл.
- Наставник користи погрешне или непотпуне одговоре ученика како би им помогао да боље разумеју предмет учења (заједничко тражење објашњења за погрешно разумевање појмова и закључака и сл.).
- На часу доминирају активности, задаци, налози који захтевају закључивање, издвајање појмова, објашњења, тумачења.
- У коришћењу кључних појмова и објашњавању процедура и корака, ученици повезују појаве и знања из других сродних предмета (нпр. на задатку из историје тражи се да се препознају употребљени географски појмови и сл.).

Процена/вредновање квалитета

СТАНДАРД

ПОКАЗАТЕЉ/ИНДИКАТОР

ДОКАЗ

ИЛУСТРАТИВНИ ПРИМЕР

Израда илустративног примера из сопствене праксе

- **Задатак за групни рад**
- 1. Пред вама је РМ-5 образац за посматрање и вредовање часа који се користи у процесу спољашњег вредовања.
- 2. Пажљиво прочитајте стандард и описе показатеља. Фокусирајте се на маркиран стандард и показатељ.
- 3. У оквиру групе покушајте да за означен индикатор пронађете по један илустративни пример из ваше сопствене праксе. На нивоу групе разговарајте шта бисте могли да представите као илустративни пример.
- 4. За израду задатка имате 15 минута.
- 5. Један представник групе ће презентовати заједнички илистративни пример.

Задатак за „онлајн“ учеснике

- ▶ СТАНДАРД 2.3. УЧЕНИЦИ СТИЧУ ЗНАЊА, УСВАЈАЈУ ВРЕДНОСТИ, РАЗВИЈАЈУ ВЕШТИНЕ И КОМПЕТЕНЦИЈЕ НА ЧАСУ.
- ▶ **2.3.1. Активности/радови ученика показују да су разумели предмет учења на часу, умеју да примене научено и образложе.**
- ▶ како су дошли до решења.
- ▶ 2.3.2. Ученик повезује предмет учења са претходно наученим у различитим областима, професионалном праксом и свакодневним животом.
- ▶ 2.3.3. Ученик прикупља, критички процењује и анализира идеје, одговоре и решења.
- ▶ 2.3.4. Ученик излаже своје идеје и износи оригинална и креативна решења.
- ▶ 2.3.5. Ученик примењује повратну информацију да реши задатак/ унапреди учење.
- ▶ 2.3.6. Ученик планира, реализује и вреднује пројекат у настави.

СТАНДАРД 2.1. НАСТАВНИК ЕФИКАСНО УПРАВЉА ПРОЦЕСОМ УЧЕЊА НА ЧАСУ.

- ▶ ИНДИКАТОРИ:
- ▶ **2.1.1. Ученику су јасни циљеви часа/исходи учења и зашто то што је планирано треба да науче.**
- ▶ 2.1.2. Ученик разуме објашњења, упутства и кључне појмове.
- ▶ 2.1.3. Наставник успешно структурира и повезује делове часа користећи различите методе (облике рада, технике, поступке...), односно спроводи обуку у оквиру занимања/профила у складу са специфичним захтевима радног процеса.
- ▶ 2.1.4. Наставник поступно поставља питања/задатке/захтеве различитог нивоа сложености.
- ▶ **2.1.5. Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика, подстиче вршњачко учење).**
- ▶ **2.1.6. Наставник функционално користи постојећа наставна средства и обезбеђује да ученици користедоступне изворе знања.**

СТАНДАРД 2.2. НАСТАВНИК ПРИЛАГОЂАВА РАД НА ЧАСУ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

■ ИНДИКАТОРИ

- **2.2.1. Наставник прилагођава захтеве могућностима сваког ученика.**
- **2.2.2. Наставник прилагођава начин рада и наставни материјал индивидуалним карактеристикама сваког ученика.**
- 2.2.3. Наставник посвећује време и пажњу сваком ученику у складу са његовим образовним и васпитним потребама.
- 2.2.4. Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а и плана индивидуализације
- 2.2.5. Ученици којима је потребна додатна подршка учествују у заједничким активностима којима се подстиче њихов напредак и интеракција са другим ученицима
- 2.2.6. Наставник прилагођава темпо рада различитим образовним и васпитним потребама ученика.

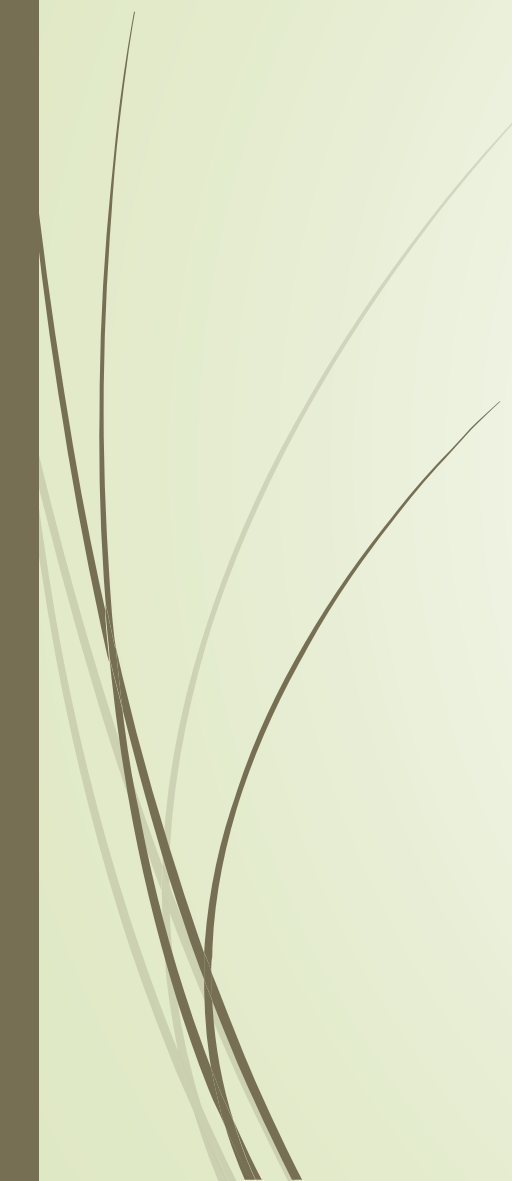

СТАНДАРД 2.3. УЧЕНИЦИ СТИЧУ ЗНАЊА, УСВАЈАЈУ ВРЕДНОСТИ, РАЗВИЈАЈУ ВЕШТИНЕ И КОМПЕТЕНЦИЈЕ НА ЧАСУ.

- 2.3.1. Активности/радови ученика показују да су разумели предмет учења на часу, умеју да примене научено и образложе како су дошли до решења.
- **2.3.2. Ученик повезује предмет учења са претходно наученим у различитим областима, професионалном праксом и свакодневним животом.**
- 2.3.3. Ученик прикупља, критички процењује и анализира идеје, одговоре и решења.
- 2.3.4. Ученик излаже своје идеје и износи оригинална и креативна решења.
- 2.3.5. Ученик примењује повратну информацију да реши задатак/ унапреди учење.
- 2.3.6. Ученик планира, реализује и вреднује пројекат у настави.

СТАНДАРД 2.4. ПОСТУПЦИ ВРЕДНОВАЊА СУ У ФУНКЦИЈИ ДАЉЕГ УЧЕЊА.

- ▶ 2.4.1. Наставник формативно и сумативно оцењује у складу са Правилником, укључујући и оцењивање оног што су ученици приказали током рада на пракси* (пракса ученика у средњој стручној школи).
 - ▶ 2.4.2. Ученику су јасни критеријуми вредновања.
 - ▶ **2.4.3. Наставник даје потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду, укључујући и јасне препоруке о наредним корацима.**
 - ▶ 2.4.4. Ученик поставља себи циљеве у учењу.
 - ▶ 2.4.5. Ученик уме критички да процени свој напредак и напредак осталих ученика.
-

СТАНДАРД 2.5. СВАКИ УЧЕНИК ИМА ПРИЛИКУ ДА БУДЕ УСПЕШАН.

- ▶ 2.5.1. Наставник/инструктор практичне наставе уважава личност сваког ученика, подстиче ученике на међусобно уважавање, на конструктиван начин успоставља и одржава дисциплину у складу са договореним правилима.
- ▶ **2.5.2. Наставник користи разноврсне поступке за мотивисање ученика уважавајући њихове различитости и претходна постигнућа**
- ▶ 2.5.3. Наставник подстиче интелектуалну радозналост и слободно изношење мишљења.
- ▶ 2.5.4. Ученик има могућност избора у вези са начином обраде теме, обликом рада или материјала.
- ▶ 2.5.5. Наставник показује поверење у могућности ученика и има позитивна очекивања у погледу успеха.

Шта је суштински циљ самовредновања и спољашњег вредновања?

- да ученици добију најквалитетније могуће образовање и васпитање
- да се боље разумеју вредности које желимо да постигнемо у пракси
- да преиспитамо сопствену педагошку праксу и да направимо промену у раду
- да стекнемо критичке увиде који су од суштинске важности за унапређивање сопствене праксе
- да на основу оба увида планирамо мере за унапређивање квалитета рада
- да имамо заједничко разумевање критеријума вредновања
- да добијемо мишљење о свом раду од стране екстерног евалуатора

Додатни извори информација

- ▶ Илустративне примере и доказе за показатеље квалитета у области квалитета *Настава и учење* можете наћи у **Приручнику за самоведовање рада школе** на сајту Завода за вредовање квалитета образовања и васпитања.
- ▶ <https://ceo.edu.rs/objavljen-prirucnik-za-samovrednovanje/>
- ▶ Илустративни примери представљају примере добре праксе и олакшавају заједничко разумевање и процену показатеља.
- ▶ У оквиру овог пројекта „Самовредновањем унапређујемо квалитет – софтвер за школе у Србији“ развијена је апликација на којој можете наћи разноврсна упутства за самовредовање као и упитнике.
- ▶ Апликација је доступна свим школама, бесплатна је и садржи упутства за рад за запослене у школи.
- ▶ Линк за приступ апликацији: <https://askola.rs>

Хвала на пажњи!

- Уживајте у остатку вечери!
- Питања можете поставити путем електронске адресе: biljana.bukinac@mpn.gov.rs